

- Ministerie van Financiën
T.a.v. de minister, dhr. W.B. Hoekstra
Postbus 2020
2500 EE Den Haag

KENMERK: B/19/13161/MG

DATUM: 27 juni 2019

ONDERWERP: Internetconsultatie Implementatiebesluit UBO-register

Geachte heer Hoekstra,

Graag maken we gebruik van de mogelijkheid om een reactie te geven op de internetconsultatie met betrekking tot het Implementatiebesluit registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten.

De doelstelling van de anti-witwasrichtlijn is het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering. Financiële instellingen als banken, verzekeraars, trusts en vermogensbeheerders vallen als vennootschappen onder deze implementatiewet. In de Richtlijn (EU) 2018/843 komen stichtingen niet expliciet aan de orde (gesproken wordt over "vennootschappen en andere juridische entiteiten"), in het wetsvoorstel 35 179 worden stichtingen expliciet genoemd. Dat is op zichzelf genomen begrijpelijk omdat ook stichtingen een dekmantel kunnen zijn voor het witwassen en financieren van terrorisme. Pensioenfondsen hebben (vrijwel) allemaal de rechtspersoonlijkheid van een stichting. Op grond van dit wetsvoorstel zouden daarom ook fondsbestuurders (en/of beleidsbepalers) worden opgenomen in het UBO-register.

Registratieverplichting UBO leidt tot onnodige regeldruk

Naar de opvatting van de Pensioenfederatie behoren pensioenfondsen niet onder de Implementatiewet en daarmee ook niet onder het

Implementatiebesluit registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten (hierna: Implementatiebesluit) te vallen. De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) geldt voor financiële ondernemingen als banken, verzekeraars en vermogensbeheerders. De Wwft geldt niet voor pensioenfondsen. De uiteindelijk belanghebbende (of ultimate beneficial owner – UBO) is gedefinieerd in de Wwft. Op grond hiervan is de registratieplicht voor het UBO-register niet van toepassing op pensioenfondsen.

Vermogensbeheerders die pensioenfondsen als klant hebben doen cliëntenonderzoek bij pensioenfondsen op grond van de Wwft. Daarmee worden pensioenfondsen langs deze weg getoetst op eventueel witwassen of financiering van terrorisme. Dat betekent in de praktijk dat vermogensbeheerders bestuurders van pensioenfondsen zullen identificeren, de bestuursbesluiten tot aanstelling van bestuurders en de statuten worden opgevraagd en zal worden nagegaan of de stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Daarnaast wordt getoetst of het pensioenfonds een vergunning heeft van DNB en/of de bestuurders zijn getoetst door de toezichthouders.

In de preambule van de Richtlijn is opgenomen (in overweging 2) dat “de getroffen maatregelen in verhouding moeten staan tot de risico’s”. Het opnemen van pensioenfondsbestuurders in het UBO-register is niet proportioneel in relatie tot het doel. Het is niet voor niets dat vermogensbeheerders bij pensioenfondsen een vereenvoudigd cliëntenonderzoek doen, omdat pensioenfondsen een laag risico op witwassen of terrorismefinanciering kennen.

Een registratieverplichting voor pensioenfondsen voor het UBO-register leidt uitsluitend tot onnodige regeldruk voor pensioenfondsen (en hun bestuurders).

Inhoud Implementatiebesluit

Het Implementatiebesluit werkt een aantal zaken rond het UBO-register nader uit. Het betreft onder meer:

1. Het vaststellen van de bandbreedtes waarin de omvang van het belang van een UBO wordt aangegeven;
2. De documentatie die overlegd moet worden ter onderbouwing van de aard en omvang van het economisch belang van een UBO;
3. Een uitwerking van het UBO-begrip en
4. De bevoegde autoriteiten die toegang hebben tot het niet openbare deel van het register.

Omvang belang UBO, documentatie en UBO-begrip

In het UBO-register wordt onder meer opgenomen “de aard en omvang van het door de uiteindelijk belanghebbende gehouden economisch belang” (en afschriften van documenten waaruit de aard en omvang van het economische belang blijken). Omdat voor afzonderlijke bestuurders van een pensioenfonds “de aard en omvang van het (...) economisch belang” niet is vast te stellen, is het ook de facto niet mogelijk deze informatie te verstrekken.

Meerdere pensioenfondsen hebben van hun accountants vragen gekregen welke bestuurders kunnen worden aangewezen als een zogenoemde pseudo UBO, omdat het niet mogelijk is bestuurders als een UBO aan te wijzen. Het praktisch nut – naast de principiële bezwaren (zie hiervoor) – ontgaat de Pensioenfederatie echter. In de toelichting op het Implementatiebesluit (p. 7) staat dat als op geen andere wijze een andere UBO kan worden gevonden “het hoger leidinggevend personeel “ als UBO zal worden ingeschreven. Dat betreft in de regel de leden van het bestuur. De Pensioenfederatie ziet niet in wat hiervan de toegevoegde waarde is, omdat de bevoegde autoriteit (DNB) weet wie de bestuursleden van pensioenfondsen zijn.

Bevoegde autoriteiten met toegang tot UBO-register

Onder meer DNB en AFM hebben toegang tot het UBO-register. Als pensioenfondsen onder de registratieplicht voor het UBO-register zouden vallen, dan krijgt onder meer DNB toegang tot het UBO-register voor bestuursleden van fondsen die bij DNB allemaal bekend zijn.

Al deze bestuursleden van pensioenfondsen zijn bovendien al getoetst door DNB op geschiktheid én betrouwbaarheid. De toets op betrouwbaarheid vindt plaats door middel van een uitgebreid antecedentenonderzoek. Daarnaast hebben pensioenfondsen de plicht om gebeurtenissen die van invloed kunnen

zijn op betrouwbaarheid direct te melden bij DNB. Bij (in ieder geval) DNB zijn alle pensioenfondsbesteders sowieso al bekend.

Gezien de hiervoor genoemde redenen is het niet wenselijk dat pensioenfondsen onder de registratieverplichting van het UBO-register vallen.

Met vriendelijke groet,

Edith Maat
Directeur

Bijlage Specifiek commentaar op Implementatiebesluit

Artikel 35b Handelsregisterbesluit 2008

In de situatie dat de Fondsbewaarder 5 of meer bestuurders heeft is het niet mogelijk om deze personen als UBO's aan te wijzen, immers niemand heeft dan 25% of meer van de eigendom of het stemrecht. Onduidelijk is dan wie als (pseudo-)ubo moet worden aangewezen.

In het verlengde hiervan, hoe moet het voorgestelde artikel 35b, Handelsregisterbesluit 2008 worden ingevuld? Bij een stichting van 5 of meer bestuurders houden zij ieder 20%. Er zijn geen klassen van 0 tot 25%. De minimum bandbreedte is 25% tot 50%.

Overigens is het ook mogelijk dat een Fondsbewaarder als bestuurders een natuurlijke persoon en twee rechtspersonen heeft. De vraag is hoe de UBO-registerverplichting dan moet worden ingevuld.

In de praktijk van het pensioenvermogensbeheer is het namelijk niet gebruikelijk dat een pensioenuitvoerder/vermogensbeheerder voor haar pensioenfondsklanten belegt in fondsen (beleggingsinstellingen in de zin van de Wet op het financieel toezicht (Wft)) die de vorm hebben van een fonds voor gemene rekening naar Nederlands recht ("FGR"). Een FGR is geen rechtspersoon (en kan daarom zelf geen overeenkomsten aangaan), maar een contractuele regeling tussen partijen die wel rechtspersoonlijkheid hebben en die wel overeenkomsten kunnen aangaan, namelijk een stichting ("Fondsbewaarder") die de juridische eigendom van de activa van deze FGR houdt en de pensioenuitvoerder/vermogensbeheerder die beleggingstransacties met derden kan aangaan namens de Fondsbewaarder en voor rekening en risico van haar pensioenfondsklanten die participeren in de betreffende FGR. Het bestuur van de Fondsbewaarder bestaat doorgaans uit meerdere natuurlijke- of rechtspersonen.

Artikel 51b Handelsregisterbesluit 2008

Wordt de in het vierde lid van dit artikel genoemde termijn telkens automatisch verlengd met vijf jaren of moet de uiteindelijk belanghebbende hierom verzoeken?

